

"ישיבישע בלאט" - "הדף היומי" מבחר "שאלות ותשובות" ב"פשט" דברי הגמרא מטרת ה"שאלות", לעורר את המחשבה לעיון והעמקה בלימוד ה"דף"

בס"ד

דף ו.

השאלות

1. **בד"א, בידיני נפשות אבל בידיני ממנות תתקיים העדות בשאר,** ועי' תוד"ה אמר שהקשו בתרתי, א. דליגמר מדיני נפשות, ב. בידיני ממנות גופיה נמי כתיב על פי שניים ושלושה וכו', (עי' פנ"י ועוד, איך רש"י מיישב קושיות אלו) והנה תירוצו מהני לקושיא השנייה, אבל קושיא הראשונה עדיין קשה?
2. **הרוג יציל,** ברש"י פירש מדין קורבה, ובתוס' פירשו מדין בע"ד ומבואר דס"ל דאין לו נגיעה כיון דאין לו נ"מ וכן פסק הרמ"א שקרובי מוכה יכולים להעיד להעניש המכה, ויל"ע לדברי רש"י למה לגבי נרבע באמת נאמן לפוסלו?
3. **הכי אמרינן להו,** למיחזי אתיתו או לאסהודי אתיתו, וקשה מהמשנה ר"ה סו"פ ב' מעשה בטוביה הרופא וכו', שקבלו אותו ואת עבדו אף שבנו התכוון להצטרף?

תוד"ה אמר, נראה מדבריו דאפילו בנמצא קרוב או פסול מחייבין שבועה, ועי' ברא"ש ועוד ראשונים ד"א שזה הכל כשלא ידע הכשר בפסולו של שני ועי' פנ"י, ושיעורי ר"ש ובהגה"ה שם.

קרוב או פסול מה שחילקו לתרתי כיון שדין קרוב הוא פסול שונה לחלוטין דגם שני העדים אינם יכולים להיות קרובים, והכל מגוה"כ שלא יומתו אבות על בנים, עי' קובץ הערות סה'.

והוא שהעידו כולם תוך כדי דיבור עי' רש"י ותוס' אי קאי רק על דין הזמה, או גם על נמצא אחד קר"פ, ועי' רמב"ם וראב"ד עדות כ' ג' שנחלקו בדבר, ועי' קאו"ח ונתיח"מ ריש סימן לו'.

למזי אתיתו או לאסהודי, ולרש"י כוננתם בשעת הראיה פוסלת, והתוס' ס"ל דרק כשבאו לב"ד להעיד פוסלין, ובוה תירוצו איך יכולים להיות קרובים בשעת הקידושין, ולדעת רש"י צ"ל דכשמזמין עדים הוא כמו שפוסל השאר, ודעת הריטב"א דבקידושין שהוא עידי קיום פוסלין אף בלא באו לב"ד או נתכוונו להעיד, ועי' שערי יושר ז' ד' שנחלקו בגדר עידי קיום.

בחתומים על השטר ואחד מהם קר"פ כתב הרי"ף דכיון שאין מכיר לא נפסל, ועי' רמב"ן וברא"ש חלק עלו, ול"כ הריטב"א בשם הרא"ה, ועי' ש"ך ח"מ לו' ס"ק סא'.

ע"ב

1. **הרי אלו עדות אחת,** וכתבו התוס' דגם בנמצאת אחת זוממת בטלה כל העדות, וקשה דאם הזומה נתברר שלא היתה כאן ואיך תצטרף?
2. **עדות מיוחדת שהיא פסולה,** והנה בממונות היא כשרה וכן לגבי לכנוס לכיפה (סנהדרין פא:) איתא דעבדין על פי עדות מיוחדת וצ"ע גידרה?
3. **לא יומת על עד אחד,** וזה הלימוד לעדות מיוחדת שפסולה לדיני נפשות, וקשה על הרמב"ם שכתב גם בספר המצוות (ל"ת רצ') וגם בהלכות (סנהדרין כ' א') דיליף מקרא דנקי וצדיק אל תהרוג?
4. **אלא לכוועל את הערווה,** עי' רש"י שראו בזה אחר זה ביאה אחת, וקשה דא"כ הוי כשני חלונות?
5. **אמר רב נחמן עדות מיוחדת כשרה בידיני ממונות,** וקשה דריב"ק בסנהדרין ל'. אמרה על הלואה אחר הלואה וכל שכן בשני חלונות?
6. **לפי שלא ניתנה התראה וכו',** וכאן מבואר דזהו טעם שחבר א"צ התראה, וקשה שהרמב"ם (סנהדרין יב' ב') כתב דמשום כך גם חבר צריך התראה היפוך סוגיין?

תוד"ה בידיני, בבאור תירוצו שלא ילפינן ממונות מנפשות משום דבממונות מהני עד אחד בשבועה, עי' אור שמח עדות ד' א' דבא ללמד דגדר החיוב שיוצרים העדים בממונות שונה מנפשות, דבממונות ידיעת העדים יוצרת החיוב משאין בנפשות ב"ד יוצרים את החיוב על פי העדים, ועל פי זה ביאר הקושיא "א"כ בידיני נפשות תציל" דהעדויות עדות שלא שלא יוצרים חיוב על פיה. עי"ש וע"ע בשיעורי הגר"ש רצט'.

הנהו לעווי, עי' ריטב"א דמכאן שדין זה גם בבעלי דינים ולא רק בדיינים, וגם בממונות ולא רק בנפשות, ועי"ש מה שהביא החולקים.

התשובות

1. בתומים (צ' ס"ק יד') תי' דבחיוב שבועה בעד אחד בידיני ממונות, נתחדש גדר אחר בעדות של ממונות שהוא רק בגדר בירור, ולכן מהני אומדנות ועד אחד וכדו', וכן ביאר בחי' הגר"ח עה"ש"ס (ק'), דבדיני ממונות כל עד פועל חצי, ולא שניהם הכל.
2. ברדב"ז (ח"ד רלא') תמה איך אפשר לומר דנרצח אינו נוגע, ומה שברובע נאמן הוא רק מכוח פלגינן, ועי' שיעורי ר"ש לדבריו למה ברוצח אין פלגינן, והוא מחלק דברוצח חיוב המיתה הוא לנרצח ("מיתה לזה"), אבל ברובע החיוב כלפי שמיא.
3. בקה"י תי' שלא העידו ביחד, ועוד י"ל דעדות החודש גדרו שונה דכל "חלות" העדות הוא ע"י האמירה, ללא קשר לראיה, כמו שמצינו שמאיימין על העדים לומר שראו את החודש אע"פ שלא ראו, עי' צפנח פנח על הרמב"ם קידו"ח.

ע"ב

1. כן כתבו הריטב"א והרמב"ן, ולדעת תוס' צ"ל כיון דעד זומם נפסל והכא באו להעיד אתם ביחד הוי כקר"פ, ובערו"ל"נ כתב דבטלה העדות כיון שנמצא שקר מה שאמרו שראו אלו את אלו.
2. עי' בית הלוי ח"ב לט' סק"ח דמוכח שאינו פסול בגוף העדות, אלא צדין פרטי שאין ב"ד יכולים להמית ע"י עדות כזאת אע"פ ששם עדות עליה ולכן כיפה שרק כונסין אותו ומת מאליו עבדין.
3. כן הקשה הרמב"ם שם בספר המצוות, באחייעזר (ח"א כה' סק"ד) תי' דיש ב' סוגי מיוחדת בשני מעשים ובשני חלונות ובשניהם מכשירים בממונות ולכן בעי תרי קראי, ובכתבי הגר"יז סוטה ב'. כתב דחד קרא לב"ד שלא יקבלו ואחד קרא דעדות זו פסולה לנפשות, וכעין זה כתב באבי עזרי סנהדרין כ' א'.
4. עי' ריטב"א, ובגרי"ז סוטה ב'. תי' דעד אחד ראה העראה ואחד גמר ביאה, וכן שא"א לגמר ביאה בלא העראה קודם הוי כאילו מעיד על העראה.
5. עי' רמב"ן שבא לומר דאפילו לרבנן דפליגי התם אריב"ק בשתי הלואות, שני חלונות כשר, ועי' ריטב"א בשם הראב"ד שבא להכשיר אף נמצא קרו"פ בממונות, ועי' קצות ונתיבות לו' ב'.
6. עי' מגיד משנה איסו"ב א' ג' שלגבי ערווה איירי הרמב"ם שהחבר לא יודע שהיא ערווה, ובערוך לנר ביאר ד-ב' טעמים יש בהתראה, א. להראות שהיה בכוונה, ב. שמפקיר עצמו לעונש, ולטעם השני זה יש בחבר בלא התראה, אבל הטעם הראשון אינו בחבר.

לעי"נ מרת אביבה בת הג"ר משה ע"ה נלב"ע ד' תשרי

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל מידי יום שלח בקשה לכתובת הנ"ל והדף יישלח אליך בלי"נ מידי יום.

חדש ומומלץ! ניתן לקבל את השאלות במייל מידי בוקר ואת דף התשובות בערב

בעז"ה בקרוב יפתח קו טלפון בו יהיה ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום, וכן לענות תשובות נוספות לשאלות - עקבו אחרי ההודעות.